



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Praxis Beneficiorvm D. Petri Rebvffi Montispessvlani
Ivrvvm Doct. Ac Comitiss, Ivrisqve Pontificii Ordinarii
Professoris Paris. & ibidem in supremo Senatu Causarum
Patroni**

Rebuffi, Pierre

Coloniae, 1610

De commenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63686)

in e. duobus in verb. Non appareat, de rescrip. in 6. ubi a l. i. & hoc dicit Aufr. in decis. Tolos. q. 4. 7. quia titulus ab aduersario non datur, sed a superiore collatore. cap. de regul. iuris in 6. cap. lib. 7. de preb. scripti in tract. n. m. i. q. a. n. u. & seq.

5 Sic nec statur confessioni coniugis confitentis impedimentum. cap. super eo, de eo qui cogit. consuet. qui. vxor. sua. tamen confessio beneficiati bene nocet confitenti, licet non det alteri ius. cap. ex ore. de his que sunt in a. or. parte Capit. cap. 3. & 2. de confess. Dom. in d. h. cap. 1. 3. & de eo qui mittitur in possess. lib. 6.

Confessio parvis sufficit ad obtinend. possessorium.

6 Licitur primo in possessorio: nam partis confessio sufficit ad obtinendum possessorium, teste Anto. Buir. in cap. in literis, col. 3. num. 24. v. n. nunquid auct. colereur, de reg. i. poliar. probat de R. pa. in lib. respon. 2. de rescrip. cons. 7. in hoc iudicio. tamen quia hoc possessorium habet militam causam proprietatis, g. d. in verb. de liberis. l. 2. §. que dam. ff. de interd. ob id sine titulo non adiudicaretur possessio alicui per confessionem aduersarii, sed sequestraretur, donec aliquis produceret verum, vel coloratum titulum. docet Boer. in decis. Burdegal. quest. 89. motu.

Impetrante gratiam si neutri sufficit repellere aduersaria.

7 Secundo non procedit in hoc rescripto sineutri. Si enim neutrius est acquisitum, tunc impetranti adiudicabitur beneficium, & dicit Fel. in d. e. Olim. colu. penult. & sufficit ad repellendum ad aduersarium probare eam ius non habere: nam si ius non habeat, ego habeo per impetrationem.

Actore non probante, reus etiam in beneficiis absoluitur.

8 Quod est verum, si illud rescriptum si neutri, validum esset, secus si inutile, forte quia subreptitium, tunc non auferetur possessio ei, qui est in possessione.

9 Ideo quando constat de non iure agentis, licet reus ius non obtineat, tamen absoluetur ab actoris impetratione, per l. si. C. de retr. vbi non curamus de iure possessoris, si non constat de mente petitoris. Actore enim non probante reus absolui debet. l. qui necesse. C. de eden. etiam in beneficiis, quia melius est istum remanere in possessione, quam si alter vitiose ingrederetur eandem: vt decidunt do. de Ro.

decis. 419. nota in reus. in antiq. [Sub titul. de except. decis. 7.]

10 Intelligendum est quando ageretur possessorio retinenda, vt in hoc Regno regulariter, & ad hoc edita lex Regia, que est in rubr. Des causes possessoires beneficiales. art. 6. vbi alia scripti.

11 Et quamuis in hoc interdicto retinenda quilibet sit actor & reus. l. in tribus. ff. de iudic. tamen is dicitur actor, qui literas in casu sine impetrauit, & petit, vt ibidem scribitur: & sic is qui non impetrauit, erit absoluendus, quod est notandum.

12 Sed si ageretur possessorio adipiscenda, vel restituenda, non daretur possessio, nisi habenti titulum, ne vitiosus pateat ingressus, per c. vnum. de eo qui mittitur in possess. lib. 6. sed sequestratur beneficium, donec veniet aliquis verum habens titulum.

13 Item renuncians liti non dat ius ad aduersario, licet non possit amplius agere. l. postquam liti. C. de pact. v. de Bertran. cons. 33. col. penult. v. l. 2. ex prima editione. Et per hoc intelligitur renunciare instantie, non autem iuri, quod debet renunciari in manibus collatoris. c. Admonet, & per totum. de renuncia. lmo. in c. Veniens, ibidem. iacob. in d. l. postquam liti. [Titulus enim non acquiritur etiam per transactionem, sed per canonicam institutionem. c. si quando de offic. de leg. c. a. de reg. iur. in 6.] Alia breuitatis gratia pratermittam. Et quia plurima scripsit d. Gomef. ad eum nunc te reicio, gratias Deo immortalis perpetuas agens.

Renunciatio non dat ius aduersario.

De Commenda.

Superius diximus varios modos, quibus in titulum Papa prouidere solet, nunc dicamus quomodo prouideat per commendam.

2 In commendam tunc concedi beneficium dicitur, quando in custodiam, seu custodia causa datur. c. nemo, de electio. in 6. datur quam & sicut is, qui in rem habet custodia causa, non facit fructus suos, ita nec is qui in commendam habet, sed rationem de illis reddere debet. ca. placuit. no. quest. 3. nisi Papa dixerit, quod fructus possit in suos vsus

Beneficium in commendam datur quam conceditur.

vlus conuertere vt inferius dicitur: & hoc solet Papa dando in commendam exprimere.

Commenda non omnino depositi naturam sequitur.
3 Notandum est quod commenda non in totum depositi naturam sequitur: nempe commendatarius potest expensas facere ex redditibus beneficii commendati, sumere ex eo alimenta, & debita persolvere, sicut is qui titulum habet. c. 1. de solutio. hoc asserit Archidia. in ca. qui plures. 21. questione prima.

Quotmodis in commendam provideatur.
4 Sciendum est Papam variis modis per commendam providere: primo habenti vnum beneficium in titulum, si de alio provideat, in commendam solet dare, ca. dudum. 2. de electio. quia non potest vnus vtrique ecclesie presidere, tanquam titulate, sed vni tanquam commendate alteri vero tanquam titulate preesse valet. ca. fl. 21. qu. 1.

5 Nam sicut quis duas non potest habere vxores, quia dicitur Gen. 2. Et adheret vxori. Ita non potest quis habere titulum duorum beneficiorum: ideo Papa vnum dat in sponfam, & alterius curam concedit, id est commendat: nam commendare nihil est quam deponere, vt curam rei habeat depositarius. l. commendare. ff. de verb. signific. l. Lucius. de pos. glof. in c. qui plures. 21. q. 1. & in d. c. nemo. de elect. lib. 6.

Al. Leme summo Pö. usque commendant. inuentam esse.
6 Sed si a Papa fiat, habetur loco tituli: vt inferius dicitur. & hanc commendam a Leone quarto inuentam asserit Ruze. in tract. commende. q. 1. eo quod sicut apud Deum non est acceptio personarum: nec apud illum est distinctio Greci, Iudæi, aut Genitis: sed qui Dei facit voluntatem hic acceptus est. Nec considerat Deus vestem, sed mentem: merita, non colorem: vt diuus etiam testatur Bernardus. & facit. c. sicut. 23. q. 4. & ca. multis. & c. non loca. 40. distin. ita Papa passim commendat, & vti nam non tam facilis esset, & melius essent ecclesie: vt statim scribam.

Papa seculari regula reuel. con. trario in cõ. mendam con. gela.
7 Aliquando Papa seculari de regulari prouidet, vel e contrario: & illud regulare si regulari de beneficio seculari prouideat in commendam, dari solet: vt plene dicam inferius in dispensat. regula.

8 Idem si Papa velit minori 13. annis pro-

uidere de beneficio curato, tunc illi commendam concedit, & vsque ad decem & octo annos, & postea in titulum, vt inferius dicitur in dispensatio. ratione. etatis.

9 Et vt summam dicam, vbi est in recipiente beneficium aliquis iuris defectus, Papa frequentius commendam concedit, quam in titulum: vt ex stylo curie Romanæ est, cunctis obuium: ideo hanc materiam prosequamur frequentem & vtilem.

10 Vnde hæc commendarum nimia infatigabulgentia est princeps & exitium totius Reip. Christianæ: maximo per æquæ eis hodie abutuntur penè omnes: nam medicus quidam habens episcopatum sexaginta mille librarum deglutit, velut charibdis per multos alios, & episcopatus, & abbatias: & ferè videmus omnes episcopos nostros infatigabiles & inexplebili libidine plurium beneficiorum, & tatis oneratos bonis, vt vix suis pedibus ambulare possint grauante podagra, quæ ex ingluuie ciborum eis prouenit. c. legimus, cum preced. de consecr. dist. 5.

11 Et vti nam nunquam abuteremur his commendis, qua sine causa factæ damnant, & concedentem, & accipientem. Vnde Clemens quintus omnes huiusmodi prouisiones de Episcopatibus, Archiepiscopatibus, & monasteriis reuocauit.

12 Et plurima incommoda, maxime Mala que quinque oriri ex hac Commendarum concessione ait, Imprimis Diuinus minuitur cultus: nam multi commendatarii Abbatibus vix aut nunquam sunt in seruitio Dei, sed alludendo ad suam concessionem comedant in culina, quia ad comedendam habere censentur.

13 Et sicut bona pauperum deuorant: ita demones deuorabunt illos comestores, nisi respiciant. rex. in Extrav. 2. de preb. in communibus ibi, ecclesiarum & monasteriorum cura negligitur: bona & iura dissipantur ipsarum, ac subiectis eis personis & populis spiritualiter plurimum & temporaliter derogatur: eisq; redundat ad noxam, quæ dicebantur cedere ad profectum: & Rufæus in prefa. ad tract. commend. dicit fuisse extrauag. Innoc. 6. ex qua

vlus conuertere vt inferius dicitur: & hoc solet Papa dando in commendam exprimere.

Commenda non omnino depositi naturam sequitur.
3 Notandum est quod commenda non in totum depositi naturam sequitur: nempe commendatarius potest expensas facere ex rebus beneficii commendati, sumere ex eo alimenta, & debita persolvere, sicut is qui titulum habet. c. 1. de solutio. hoc asserit Archidia. in ca. qui plures. 21. questione prima.

Quotmodum in commendam provideatur.
4 Sciendum est Papam variis modis per commendam providere: primo habenti vnum beneficium in titulum, si de alio provideat, in commendam solet dare, ca. dudum. 2. de electio. quia non potest vnus vtrique ecclesie praesidere, tanquam titulate, sed vni tanquam commendate alteri vero tanquam titulate praesesse valet. ca. si. 21. qu. 1.

5 Nam sicut quis duas non potest habere uxores, quia dicitur Gen. 2. Et adhaerebis vxori. Ita non potest quis habere titulum duorum beneficiorum: ideo Papa vnum dat in sponsam, & alterius curam concedit, id est commendat: nam commendare nihil est quam deponere, vt curam rei habeat depositarius. l. commendare. ff. de verb. signific. l. Lucius, de pos. glo. in c. qui plures. 21. qu. 1. & in d. c. nemo, de elect. lib. 6.

Alceme summo pōtēte commendam inuentam esse.
6 Sed si à Papa fiat, habetur loco tituli: vt inferius dicitur. & hanc commendam à Leone quarto inuentam asserit Ruze. in tract. commende. q. 1. eod quod sicut apud Deum non est acceptio personarum: nec apud illum est distinctio Graeci, Iudaei, aut Genitis: sed qui Dei facit voluntate hic acceptus est. Nec considerat Deus vestem, sed mentem; merita, non colorem: vt diuus etiam testatur Bernardus. & facit. c. sicut. 23. q. 4. & ca. multi, & c. non loca. 40. distin. ita Papa passim commendat. & vtinam non tam facilis esset, & melius essent ecclesiae: vt statim scribam.

Papa seculari regulae regulari vel e contrario in cōmendā conuertit.
7 Aliquando Papa seculari de regulari provideat, vel e contrario: & illud regulare si regulari de beneficio seculari provideat in commendam, dari solet: vt plene dicam inferius in dispensat. regula.

8 Idem si Papa velit minori 13. annis pro-

uidere de beneficio curato, tunc illi commendam concedit, & vsque ad decem & octo annos, & postea in titulum, vt inferius dicitur in dispensatio. ratione. etatis.

9 Et vt summatim dicam, vbi est in recipiente beneficium aliquis defectus, Papa frequentius commendam concedet, quam in titulum: vt ex stylo curiae Romanae est, cunctis obuium: ideo hanc materiam prosequamur frequentem & vtilem.

10 Vnde haec commendarum nimia insatiabilis est princeps & exitium totius Reip. Christianae: maximo per aequē eis hodie abutuntur penē omnes: nam medicus quidam habens episcopatum sexaginta mille librarum deglutiet, velut charibdis per multos alios, & episcopatus, & abbatias: & ferē videmus omnes episcopos nostros insatiabiles & inexplebili libidine plurium beneficiorū, & tātis oneratos bonis, vt vix suis pedibus ambulare possint grauante podagra, quae ex ingluuie ciborum eis prouenit. c. legimus, cum praeced. de consecr. dist. 5.

11 Et vtinam nunquam abuteremur his commendis, qua sine causa factae damnant, & concedentem, & accipientem. Vnde Clemens quintus omnes huiusmodi prouisiones de Episcopatibus, Archiepiscopatibus, & monasteriis reuocauit.

12 Et plurima incommoda, maxime quae quinque oriri ex hac Commendarum concessione ait, Imprimis Diuinus minuitur cultus: nam multi commendatarii Abbatibus vix aut nunquam sunt in seruitio Dei, sed alludendo ad suam concessionem comedunt in culina, quia ad comedendam habere censentur.

13 Et sicut bona pauperum deuorant: ita daemones deuorabunt illos comestores, nisi respiciant. rex. in Extrav. 2. de preb. in communibus ibi, ecclesiarum & monasteriorum cura negligitur: bona & iura dissipantur ipsarum, ac subiectis eis personis & populis spiritualiter plurimum & temporaliter derogatur: eisq; redundat ad noxam, quae dicebantur cedere ad profectum: & Rufcus in praef. ad tract. commend. dicit fuisse extrauag. Innoc. 6. ex qua

quinque, vt verbis suis vtar, incomuenientia resultant.

14 Secundum inconueniens, animarum cura negligitur: nempe intenti sunt ad venationem multi commendatarij, animas commendatas negligendo: vide in iur. de clerico venatore, & in c. Esau. 86. dist.

15 Tertium hospitalitas debita non feruatur, sed tota omittitur: nam quotafquique commendatarij in hoc regno hospitalitatem se exhibet: aliorum sit iudicium: quæ tamen est tam commendata: vt gl. & doc. scribunt in c. de monachis de præb.

16 Hodie quidam nostri commendatarij tantum absunt ab hac hospitalitate, vt quæ possunt à pauperibus eripiant: vnde quia hospitalitas discessit, successit indictio fisci, decimarum, & aliorum onerum præstatio: vt habetur in c. Maiores. 16. q. 7. hoc tollit fiscus, quod non accipit Christus.

*Clausula
in commē-
dis mona-
steriorum.
poni solita.*

17 Quamuis in commendis Abbatiarum, & monasteriorum dici solet, volumus autem quod propter huiusmodi commendam diuinus cultus, ac solitus monachorum, & ministrorum numerus in dicto monasterio N. nullatenus minuatur: sed illius ac dilectorum filiorum conuentus eiusdem congruè supportentur onera consueta, & quod tu oneribus huiusmodi debite supportatis, necnon quarta, si Abbatia sit separata, & seorsum à conuentuali: si verò communis mensa inibi existat, tertia parte omnium fructuum, reddituum, & prouentuum monasterij N. huiusmodi in restorationem illius fabricæ, seu ornamentorum emptionem, vel fulcimentum, aut pauperum alimoniam, prout maior exegerit, & suaerit necessitas, omnibus alijs deductis oneribus annis singulis impartita de residuis monasterij fructibus, redditibus, & prouentibus disponere, & ordinare liberè & licitè valeas, sicuti, &c.

18 Ex his constat Papam velle, vt cultus diuinus non diminuat: & onera consueta soluantur: vt patet in literis Commendæ: sed nil fit à multis.

19 Quartum quod ruinas ædificia patet: quia non resident commendatarij in totis episcopatibus, & abbatij, quæ habent: imò

verius in nullo, sed curias multi persequuntur, in quibus diuus Petrus statim peccauit: & ipsi quid?

20 Quinto omnia iura tam spiritualia quam temporalia ex ministrorum defectu collabuntur, & ferè læduntur, quia extranei, qui istas abbatias, vel episcopatus possident, nil nisi lac, & lanam querunt, id est vtilitatem, vt dicit gl. in clem. dictum, de sena destruitur.

21 Sextum addendum est: nam omnia iura monasteriorum & ecclesiæ destruantur, deuantantur, & deglutiantur ab istis comeftoribus: & hoc probat experientia, tam in lignis nemorum, quam in omnibus alijs rebus monasteriorum, quas vendunt: nam currus, equos, boues, vaccas, & subsidium calices, & reliquias multos accepimus vendidisse pro annata: ecce comeftores quid profunt ecclesijs, & lumina ecclesiæ tollunt, claudendo fenestras, quia vitra nolunt adhibere: vnde hodie ecclesiæ regni ad cæcitatem inducuntur: & licet latomi multas possideant, eas tamen reedificationibus priuatarum domorum etiam suis impensis insunt.

22 Septimò bigamia contrahitur in ecclesia, quam semper odio habuit, & prohibuit D. Ioan. Baptista, Non licet tibi habere uxorem fratris. Et Deus, Vbi, qui carnalis agrum agro.

23 Et cum Papa Paulus rogaretur, vt filio Regis episcopatum iam habenti alium episcopatum concederet, vel abbatiam, dixit, Absit vt in ecclesia Dei ponam bigamiam: & cum olim cuidam sancto episcopo Paris. oblata esset abbatia, respondit, absit, vt cum sponsa habeam concubinam: sed hodie pauci viuentes ambientes hoc faciunt: totus enim mundus in maligno positus est: & non est qui subleuet: & mirandū est, quod si quis haberet ex suis bonis legitimam, & fortè ex omnibus patris bonis non haberet mille libras, & tamen si ecclesia det ei legitimam viginti mille librarum, non erit is contentus imò si posset, cumulare episcopatus non dicam regni Franciæ, sed totius mundi. O ambitio, o auaritia, o homines perdit. Quoribus voluit olim

Deus

Deus illos congregare sub alas, & noluerunt? sed sinamus eos, Ceteri enim sunt & cecorum duces.

Statu vniuersalis ecclesie de fructu per commendas.

24. Octauo decoloratur vniuersalis ecclesie status, quia non est secularis Abbas, qui regulam seruet, vel disciplinam, nec qui precipiat seruari: & quomodo seruent, cum non sint regulares: vix quidem clerici, saltem non diaconi, nec sacerdotes: nec incongruum videtur, vt regulares secularibus supponantur. c. 2. de capel. monacho. Ideo futurum est, vt alia quam plurima nobis eueniant mala, si hæ Commendæ non cessent, nisi quando causa vtilitatis vel necessitatis aderit, sicut dicam inferius de alijs dispensationibus.

Commendatarius quia do lucratur fructus

25. Notandum est tamé, quòd si quis petat sibi beneficium commendari, & eidem à Papa commendetur, ipse erit tanquam depositarius, & tenebitur reddere ratione fructuum beneficii, si quos perceperit, nec illos lucratur, per gl. & doct. in d. c. nemo. de elect. per c. placuit. 10. q. 3.

26. Cautela ergo est, quòd quis faciat apponere hanc clausulam. s. quòd liceat de fructibus disponere: & tunc impetrans lucrabitur fructus, nec tenebitur de illis rationem reddere, quemadmodum si haberet in titulum, postquam permittit ei, vt de fructibus disponat, sicut alius, qui titulum habet.

27. Et si non habeas illam clausulam in bulla, fac vt reformetur, & transcribatur cum ista clausula: & hodie cauti mensularii solent apponere in signatura, & quòd liceat de fructibus disponere, &c. & postea in bulla extendetur.

Clausula in commenda disponende

28. Vnde in commenda solet Papa sicut in bulla prouisionis ferè procedere, de qua inferius scribemus: sed in hac dicitur, vt commodius sustentare valeas, de alicuius subventionis auxilio prouidere cupientes, tale monasterium, vel beneficium autoritate Apostolica concedimus, & commendamus, ac prouidimus per te quandiu vixeris, &c. tenendum & possidendu ita quòd durante commenda huiusmodi de fructibus, redditibus & prouentibus ipsius N. disponere & ordinare valeas, sicut veri prio-

res ipsius prioratus, qui fuerunt pro tempore ordinare, & disponere poterunt, & etiam debuerunt alienatione tamen bonorum immobilium, & pretiosorum immobilium ipsius prioratus N. tibi penitus interdicta, decernentes, &c.

29. Et si commenda sit facta ab ordinario, qua durante quis impetret illud beneficium à Papa, non facta mentione illius commendæ, non valebit impetratio tanquam subreptitia: vt docent Archi. Dom. & Philippus Perus. in d. c. nemo. de elect. li. 6. quia de colorata possessione commendatarii nõ est facta mentio vt oportebat, per c. cum nostris, de concessio preb. & quia Papa non videtur voluisse derogare iuri alicuius, c. sup. eo, de offi. deleg. c. quantum, de resc. lib. 6. sic consuluit Bertran. consil. 235. etiam si commenda, col. 1. in 3. vol. ex antiq. edit.

Impetratio beneficii durante commenda ordinarii aua valeat.

30. Et quia id temporis quo Papa contulit non vacabat, & beneficium non vacans non solet conferri. c. 1. & per totum de concessio preb. Cal. cons. 6. de preb.

31. Commendauit ordinarius beneficium ad sex menses, iuxta c. nemo deinceps, de elect. in 6. an ipse commendatarius interim à Papa possit impetrare extensionem istius commendæ ad vitam? Resp. posse, vt tradit doct. in capit. si constitueris, de accusat. dummodo hanc exprimat commendam temporariam, aliàs subreptitia erit impetratio.

Durante commenda semestri poterit ad vitam extensio fieri.

32. Vel potest peri concessio noua & liceat ad vitam illud beneficium habere: & hoc est totius, quia dubitatur an valeat commenda per ordinarium: & quia finito tempore non valebit, ideo non potest extendi, quòd non valet. l. decem. ff. de verb. obl. ideo petatur à Papa, vt ad vitam retinere liceat.

33. Minori quando datur à Papa beneficium in commendam quoad vixerit tenendum, non datur alia dispensatio: quia nihil aliud obstat, nisi ætas: ergo commendando illi satis dispensat super ætate, secus si commendetur bastardo, vt inferius dicitur in dispensationibus.

Minori nõ datur alia dispensatio quando beneficium est de commenda datur secus si illegitimus.

34. De stylo non datur parrochialis ecclesia minori. 18. annorum in titulum, sed



Minori 18. in commendam vsque ad decimum octa-
annorum. **parrochia-** in commendam vsque ad decimum octa-
lus ecclesia- uum, & deinde in titulum: vt docet Sta-
in titulum phil. in trac. de literis gratie, rub. de qualita.
stylo. & statu beneficiorum, vers. hinc est quod de
non datur.

35 Vbi plus dicit parrochiales ecclesias
non commendari, nisi episcopis vel præ-
latis, aut valde qualificatis, sed hodie pe-
cus Melibœi vix reicitur: & sperandum
est in nostro summo pontifice Paulo 4.
qui non tam facilem se in his concedendis
exhibebit, sicut prædecessores sui.

Duo non de 36 Aliquando tamen commendatur re-
beneficium gularibus personis, sed vna tantum, non
uari regula- duæ similiter nec locus, aut canonicalis
ri. portio, hæc ille. quod vtinam verum esset,
sed statuit Alex. 6. in rit. de signa. gratie, bene-
ficia ecclesiæ cathedralis secularis non
dari regulari in commendam, nec dignita-
tes regularis ecclesiæ seculari, ibid.

Cedere & 37 Quando Papa dat alicui facultatem
commendæ resignandi simpliciter, vel ex causa per-
cedere dif- mutationis coram ordinario, non solet da-
ferunt. ri facultas cedendi commendæ, adeo
quod is qui facultatem habet resignandi,
non habet facultatem cedendi commen-
dæ, quia aliud est: ideo hoc solet in conces-
sione exprimi: nec solet à cancellaria con-
cedi, sed à camera. sed in hoc regno non
fit ista differentia, quia commendam pro
vero. tit. habemus.

In commen- 38 In commendis monasteriorum non
dis monesta solent poni illa verba præmissorumq; me-
riori clau- ritorum suorum intuitu specialem gratiã
fula. facere volen. sed dicitur, de alicuius sub-
ventionis auxilio providere volentes i-
psam à quibusuis, &c. si tamen apponere-
tur, non vitarentur literæ: sed quod dixi
de stylo est.

39 Et in his monasteriorum commendis
pro absente præstatio iuramenti in fine
ponitur. volumus autem vt onera ante di-
cta, quodq; antequam regimini, &c. vt su-
pra dictum fuit.

40 Secus in commendis dignitatē ma-
iorum principalium, & conuentualium:
quia ponitur ibi, inducentes eundem. N.
recepto prius ab eo iuramento, &c.

41 Nota quod beneficia S. Spiritus in Si-

cilia, nec S. Ioannis Hierosolymitani, mi-
nus S. Antonii, cum beneficiis beatæ Ma-
riæ Theutonicorum non dantur in com-
mendam vt statuit Alex. 6. in rit. de sig. grat.
quia fratribus illius ordinis dari debent in
titulum.

42 Quando obtinenti parrochiam in
titulum, & petenti aliam parrochiam in
commendam, Papa in supplicatione dicit,
fiat vt petitur in titulum: tunc non intelli-
gitur secum dispensatum, vt duas simul
teneat: sed vltimam habebit, & dimittet
primam & in bulla dicitur, volumus quod
primam dimittat, &c.

43 Et super hoc vidi maximam contro-
uersiam, quia is qui ignorat Papam non
dare regulariter duas in titulum, non in-
telliget Papæ voluntatem. vide doct. in c. de
multa de præb.

44 Si regulari commendetur beneficiū
seculare vel contra, clausula ad partem es-
se debet ista, & in commendam, & ad vi-
tam propter regulam cancellariæ 41. alio-
qui non proderit, quod est notandum.

45 Tamen si regulare commendetur
mendicanti regulari, non erit opus ad par-
tem apponere clausulam prædictam de
stylo curiæ Romanæ: & officium claustra-
le non datur in commendam: vt statuit. A-
lex. 6. in rit. de signa. gratie.

46 Idem in seculari petente dispensa-
tionem ad regularia, cum dicta clausula vt
debeat esse ad partem, & sic in dispositio-
ne: nec sufficeret, quod esset in partis peti-
tione: nam pars multa petit, quæ Papa non
concedit, postquam non expressit in clau-
sulis, & in dispositione vt in tract. de signatu-
ra dictum fuit.

47 Item si dispensetur cum regulari ad
beneficium seculare cum cura, vel sine
cura: nisi ad partem sit repetitum illud ver-
bum, sine cura, non venit: sed dabitur tan-
tum cum cura seculare, secus in monacho
dispensato ad regularia alterius monaste-
rii, quia siue sine cura sint siue cum cura ei
debeantur: nam ex persona sua est illo-
rum capax, & dispensatio non extenditur:
vt inferius in tract. de dispens. annotabo.

48 Si dispensetur cum eo, qui tenet be-
neficium.

beneficium in titulum, vt illud de cætero teneat in commendam: hoc expeditur per cancellariam sine aliqua resignatione de stylo curiæ.

49 Idem si tenens beneficium in commendam, cui aliud est ad vitam vnitum, velit in titulum vt unque retinere absque noua celsione & prouisione, per cameram expedietur, sed non per cancellariam: & ista sunt nota Pragmaticis curiæ rone secus Roma, à quibus dependent.

50 Sed si tenens in commendam velit habere in titulum, hoc non expeditur sine celsione & prouisione.

51 Item doct. dicunt, quod sublata & finita commenda remanet vacatio antiqua: vt vacatio quod non est verum in Francia, imò per mortem commendatarii impetratur beneficium vacans per eius mortem, sicut si tenuisset in titulum: & ita seruatur, quicquid dicant doct. vltimontani. Imò commendatarius poterit cedere huic commenda coram ordinario, qui alteri conferet in titulum: cum istæ differentia in regno non recipiantur.

52 Item impetrans beneficium debet facere mentionem de commenda: vt docet Calder. cons. 6. & 30. de præb. Ruze. in tracta. commend. q. 7.

53 Et quamuis secundum Ioan. Francisc. in commenda tract. de offi. & potesta. c. sede vacante in quest. cum potest 3. parti. 2. col. 2. Commenda non possit per commutatio in mutari cum titulo, tamen in Francia seruamus contrarium: quia reputamus commendam verum titulum, & sic permu- tati potest: & idem tenet Fede. in tractat. de permur. benefic. quest. 15. quem sequitur Ruze. in suo tract. commend. quest. 6. vnde sæpius vidi beneficium commendatum permu- tati cum alio in titulum, etiam coram ordinario.

54 Ordinarius non potest commenda- re ecclesiam parrochiam vltra sex men- ses. cap. nemo de elect. in 6. tamen capitulum sede vacante poterit vltra, si intra sex mē- ses non fuerit prouisum à prælato illi ec- clesie, ne detrimentum patiat: vt do- cet Ioan. Francisc. in 7. que. 2. partis dist. tract. quia necessitas facit licitum, quod aliis

non erat licitum. c. si quis propter. de furr. l. 2. §. 1. ff. ad legem Rhodiam, de iactu.

55 Quod verum existimarem, quando non esset aliquis prælatus, qui posset pro- uidere: tunc capitulum sede vacante po- testatem habet, sed si prælatus adesset, ex- pirata est capituli potestas illo aduenien- te: quia amplius non vacat sedes: ergo nõ posset capitulum postea providere: vt pa- tet in cap. 1. ne sede vacante. & superius dictum: fuit in tract. deuolutio.

56 Item qui non potest conferre, com- mendare poterit, vt pote si collatio ad Pa- pam sit deuoluta. c. 2. de concessio. præbend.

57 Idem in capitulo sede vacante, vt su- pra dixi, & in materia deuolutionis infra, Ar- chidia. & alii in c. 1. de instit. lib. 6.

58 Qui autem beneficium in commen- dam concedit ad tempus, non potest an- te tempus ipse reuocare, cum non dica- tur vacare, & titulus commenda sit ca- nonicus. cap. dudum. 2. de elect. lib. 6. ta- men si capitulum fecerit commendam, statim episcopus poterit reuocare illam, & conferre, & idem quando est facta do- nec superior prouiderit: vt docet Ioan. Francisc. vbi supra. qu. 3. partis. 2. col. 3. quia hæc commenda à capitulo fit sede vacan- te instante necessitate, quia non est qui conferat: ideo adueniente prælato cessat necessitas, & sic commenda, per cap. cum cessante, de appellat.

59 Quamuis post commendam Papæ si- nitam dicant doct. ordinarium non posse prouidere, hodie in Francia potest, sicut quando vacat ex vacatione alia nec inspi- citur reseruatio, vel affectio quam dicunt Ultramontani esse quando beneficiu per Papam commendatum est: vt dictum fuit in tract. de reser. supra: quia istæ reserua- tiones sunt in Gallia sublata: vt patet in comor. in tit. de reseruat.

60 Commendatarius potest præsentare, sicut alius qui titulum habet, quia fru- ctus recipit: Anch. in cap. nemo de elect. lib. 6. & præsentatio est in fructu. c. consultationi- bus, de iure par. gl. in cap. cum olim, de maior. 61 Potest etiam eligere, & conferre be- neficia, quia eligere, & conferre est etiam

Commenda
sex mensi-
bus potest
reuo-
care an-
te tempus

Post com-
mendam Pa-
pæ finitam
ordinarius
prouidere
potest.

Commenda-
tarius fru-
ctus reci-
pit, eligit,
conferre, lo-
cat, & alia
facit sicut
habens ti-
tulum.

fructus beneficii: vt docet Ioann. Franc. in tractat. de offic. & prest. cap. sed. vac. in 3. parte 2. parti. col. 4. per gloss. in d. cap. cum olim 62 Locare potest fructus & possessiones sicut habens titulum. c. vestra, de loc. ca. fin. ne preb. vices suas. quia liberam habet administrationem. cap. relatio, & cap. qui plures. 21. que. 1. cap. cum nobis olim, de elect. Cald. conf. 3. tit. de loc. & 8. Lud. conf. 350. Odra. conf. 150. verum extravagans.

Commenda-rii beneficii illegitimo non potest. 63 Item sicut illegitimo & incapaci non potest conferri beneficium, ita nec commendari: & si fuerit dispensatus ab episcopo ad ordines, & ad beneficia simplicia non poterit ei cura commendari. cap. 1. de fil. presb. in 6.

Due commende vni fieri non possunt. 64 Non possunt due commende fieri vni, sicut nec duo conferri beneficia: licet vnum in titulum conferri à Papa possit, aliud in commendam. c. dudum, in 2. de elec. c. qui plures. 21. q. 1. Ioann. Francis. in tract. de off. & pot. q. 3. parisi. 2. col. 4.

Post sex menses non potest commenda renouari. 65 Commenda finitis sex mensibus non potest ab episcopo ad alios sex menses renouari, ne fiat fraus, cap. commissa, de elect. lib. 6. cap. quanto de diuor. Ioann. Francis. vbi supra. fallit in capitulo sede vacante: quod potest si non fuerit adhuc episcopus, qui aliquem præficiat: vt dixi in materia deuotio. alia de hac materia tractaui in tract. de pac. poss. in 5. amplia. nu. 35. cum seq.

Commendatarii lignorum deuoratores. 66 Et videre quisque poterit per Ruzeū in tract. commend. q. 4. contra commendatarios frigidis, qui tantam lignorum congeriem in suis beneficiis, vt in alio seculo calefieri possent, sibi struxerunt, vt potius comburi quam calefieri quisque eos velle existimet. Et maxime qui lignis omnia loca eis commissa denudarunt, quo videlicet omnia forent oculis eorum aperta: & hi tamen pauperes in eorum paupertate mortui sunt, vel morientur.

67 Nec approbo distinctionem Ludo. Rom. conf. 350. in casu, licet eam doct. sequantur, in c. si constitueris, de accus. vbi dicunt Papam posse reuocare commendam in ecclesiæ utilitatem factam, secus si persona per text. in cap. constitution. 7. quest. 1. & cap. vbiurum, & seq. 61. dist. quæ iura non lo-

quantur in commendatario, sed in visitatore, qui ecclesiæ solet dari, donec illi prouisus fuerit. c. pen. & seq. de sup. negl. præ. l. 6. 68 Secus in commendatario, qui à Papa solet constitui ad vitam, ergo vita durante sine noua causa, non debet delitui. cap. satis peruersum. 56. dist.

69 Præterea magis est fauendum ecclesiæ, quam personæ, vt notorium est: quia summa ratio est, quæ facit pro ecclesiâ. l. sumi persona, in fin. ff. de relig. & sumpt. funer. Et doctores fatentur commendam non posse reuocari, si in utilitate personæ facta sit, per l. cum multa C. de bonis que liberis.

70 Multo minus si facta sit pro ecclesiæ utilitate, nisi cessaret utilitas illa: nam cessante causa cessaret effectus, per cap. cum cessante, de appel. aliàs Papa tolleret ecclesiæ utilitatem, & sic non esset prudens, nec fidelis administrator, quem constituit dominus super familiam: vt est in Euangelio, & quis deciperetur beneficio Papæ, contra l. i. C. de his qui veniam æta. impetrat.

71 Vnde notandum est commendam ad vitam alicuius factam, siue sit ad ecclesiæ, siue ad personæ utilitatem, non posse sine causa reuocari, sicut nec collatio facta in titulum: quia ista sunt paria, vt supra dictum fuit: quamuis Ruze. multa adducat in suo tractat. q. 5. Alia multa de commenda hic traderem, sed ista sunt præcipua, quæ in usu forensi quotidie agitantur: alia non frequenter, ob id ea missa facio: quia multa tradidi in tract. de pacific. possess. in 5. amplia. quæ hic tibi commendo.

De Vnionibus Beneficiorum,

Sæpius vniones perperam esse factas inueni, & in his ritè faciendis opus est ferè Delio natatore: nam multa ex vsu & praxi habemus, quæ interpretibus fuerunt incognita: ideo materiam istam paucis pertractare intendo, à diffinitione seu descriptione incipiens. Vnio est beneficiorum seu ecclesiarum ab episcopo, vel ab alio superiore facta annexio: & quando fit vnio, ecclesia in proprietatem concedi solet: vt in cap. cura, de iure par. vbi scripta

Commenda-rius ad vitam an possit delitui.

Episcopus beatus...

Quod si...

Vnio quid sit.